

Pozměňovací návrh poslance Romana Sklenáka

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (**sněmovní tisk 574**)

K části první, čl. I

Bod 27 se zrušuje.

V bodě 28 se text „písmene c).“ nahrazuje textem „písmene d).“.

Bod 29 se zrušuje.

Bod 69 se zrušuje.

Dosavadní body 28, 30 – 68 a 70 – 71 se přečíslují.

Odůvodnění:

Body 27, 29 a 69 souvisí s problematikou náhrady nákladů útěku dítěte ze školského zařízení. Podle současné úpravy nese stát odpovědnost za dítě, které odebral z rodiny. Podle navrhované novely mají tuto odpovědnost nést nadále rodiče, byť z rozhodnutí státu nemají na dítě prakticky žádný vliv. Podle důvodové zprávy k bodu 69 se *ustanovení týkající se úhrady nákladů vzniklých převezením dítěte zachyceného na útěku Policií ČR zpět do zařízení ruší z důvodu jeho rozporu s § 26 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, kde je stanoveno, že tyto náklady je povinna hradit převezená osoba nebo její zákonný zástupce.*

Novela zákona neodpovídá stávající koncepci deliktní odpovědnosti podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku. Podle § 422 odst. 1 občanského zákoníku nezletilý odpovídá za škodu jím způsobenou, je-li schopen ovládnout své jednání a posoudit jeho následky; společně a nerozdílně s ním odpovídá, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled. Osobou povinnou vykonávat náležitý dohled je zpravidla zákonný zástupce. Proto zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky stanoví, že škodu spočívající v nákladech převozu hradí buď dítě, nebo jeho zákonný zástupce, jako osoba povinná dohledem.

V případě nezletilých v pobytových školských zařízeních náhradní výchovy je ale osobou povinnou vykonávat dohled přímo školské zařízení, do kterého bylo dítě rozhodnutím orgánu státu (soudu) umístěno. Proto § 40a zákona č. 109/2002 Sb., obsahuje ustanovení, že *pokud zařízení nezajistí bezodkladný převoz dítěte s nařízenou ústavní nebo ochrannou výchovou, které z tohoto zařízení uprchlo, z útvaru policie, který dítě zajistil, je povinnou hradit Policii České republiky náklady vzniklé převezením dítěte do zařízení; toto ustanovení navrhované v bodě 69 návrhu ke zrušení je zrcadlovým vyjádřením povinnosti vykonávat náležitý dohled ze strany školských zařízení. Pokud bude novela zákona přijata v navrhovaném znění, bude Policie ČR požadovat náklady převozu buď po dítěti, nebo mnohem pravděpodobněji*

po zákonných zástupcích dítěte, tedy po rodičích, kteří nemají z rozhodnutí státu dítě „ve své moci“. Policie však bude jednat a rovněž vymáhat (případně přeprodávat pohledávku inkasním agenturám, jak je zavedenou praxí) zcela podle zákona, přestože rodič nebude podle občanského zákoníku za škodu vůbec odpovědný; tato koncepce bude zachována i v novém občanském zákoníku – zák. č. 89/2012 Sb.¹, který nabude účinnosti od 1. 1. 2014. Po školském zařízení však Policie ČR náklady podle zákona o policii nebude moci vymáhat.

Úprava v zákoně č. 109/2002 Sb., o ústavní výchově, která je nyní navrhována ke zrušení, proto není vůbec v rozporu s § 26 odst. 4 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, jak tvrdí důvodová zpráva předkladatele. Naopak, představuje vůči zákonu o Policii ČR *lex specialis*, který uvádí právní úpravu obsaženou v zákoně o Policii systémově do souladu s koncepcí odpovědnosti nezletilých podle občanského zákoníku, a to jak současného, tak v budoucnu účinného.

¹ Podle § 2921 tohoto zákona “společně a nerozdílně se škůdcem nahradí škodu i ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Není-li škůdce povinen k náhradě, nahradí poškozenému škodu ten, kdo nad škůdcem zanedbal dohled”.